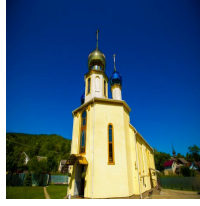
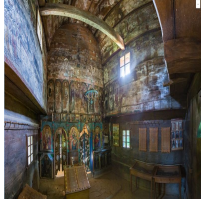

О. І. Ярема

Олександрівка

ОЛЕКСАНДРІВКА (до 1946 – Шандрово) – село Хустського району Закарпатської області. Належить до Хуст. міської громади (від 2020). Розміщено на р. Поточок (притока Тиси), за 122 км від обласного центру, 22 км від райцентру та 19 км від залізнич. зупин. пункту Сокирниця. Площа 16 км². За переписом населення 2001, проживали 2279 осіб; станом на 1 січня 2021 – 2355 осіб. За народними переказами, історична назва села походить від першого поселенця Шандора (угорський варіант імені Олександр); на думку закарпатського краєзнавця М. Михайлеця – від назви поширеної у краї рослини шандра, це слово зафіксовано також у місцевих прізвищах. Упродовж тривалого часу населення села було винятково русинським (українським). Пізніше також оселилися євреї. Здавна мешканці займалися солеварінням (донині зберігся роп'яний колодязь, дубові обрубини якого встановлено понад 100 р. тому). Шандрово вперше згадується у писемних джерелах 1390. Від 1526 – у складі Трансильванського князівства, від поч. 18 ст. – Австрії (від 1867 – Австро-Угорщина). Від квітня 1919 – під владою Румунії, восени того ж року відійшло до Чехо-Словаччини. Перед 2-ю світовою війною було понад 300 дворів, із них бл. 80 єврейських. Від 1938 – під гортистсько-угорською окупацією. Навесні 1942 з села вивезли євреїв, більшість з них загинула. У жовтні 1944 увійшли радянські війська. 1945 у складі Закарпатської України приєднано до УРСР. 1967 у межі населеного пункту зараховано села Осойк і Стінка. У радянський період діяв колгосп «Дружба» Данилівського садорадгоспу. Окрім покладів солі, тут є джерела мінеральних вод. Працює школа, дитсадок, будинок культури, бібліотека, амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Пам'ятка архітектури національного значення – дерев'яна церква св. Параскеви та дзвіниця (15 ст., 1753 перебудовано, 1969 відреставровано під керівництвом І. Могитича). Готичний храм у плані двозрубний, тридільний, з видимим нахилом стін до середини. Над західним зрубом біля оснування шпиля височіє вежа з 4-ма фіалами; біля головного фасаду – відкритий ґанок з арковою галереєю. Зберігся настінний розпис, виконаний 1779 майстром С. Терребельським. Дзвіниця каркасна двоярусна. Нині в селі є також новозбудована кам'яна церква. Діють 2 протестантські громади – реформістська й адвентистів сьомого дня. Серед видатних уродженців – письменник, літературознавець, журналіст [В. Габор](#), поет, літературний критик, публіцист [Іван Колос](#) (справж. – І. Кошан); поети В. Білич, Д. Лазар; футболіст І. Герец (гравець «Карпат», володар Кубка СРСР у 1969); чеський гітарист С. Рак.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Чорі Ю. Хоч не рай, зате свій край. Легенди і перекази Закарпаття. Уж., 2007;
2. Білецький П. Село, що стоїть на соляній плиті: У Шандрово за ропою приїжджають із сусідніх Чехії, Угорщини та Словаччини // Нарцис. долина. 2009, 4 верес.;
3. Вишневська Н. Роп'яні скарби. Колись соляні криниці годували всю закарпатську Олександрівку // Старий замок Паланок. 2012, 20–26 груд.;
4. Терен О. Сільський голова – не начальник для людей, а їхній слуга (Іван Ковач сільський голова – про дерев'яну церкву, побудовану у XV ст., і колодязь з ропою) // Вісн. Хустщини. 2014, 15 лют.;
5. Чому Хустщина не використовує свій туристичний потенціал? В Олександрівці є кілька туристичних родзинок, які «тягнуть» не лише на обласний, а й на всеукраїнський рівень // Нарцис. долина. 2018, 23 берез.

Бібліографічний опис:

Олександрівка / О. І. Ярема // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-76672>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).